

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Naročnina se plačuje vnaprej in stane letno Din 84.—, polletno Din 41.—, mesečno Din 7.—. Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica št. 23, telefon št. 2552. Poštni predal 169. Čekovni račun št. 15.420.

Leto II.

Ljubljana, 22. novembra 1930.

št. 47.

Po konferenci lesnih trgovcev v Celju.

Težki položaj v naši lesni trgovini je dovedel do sestanka lesnih trgovcev v Celju, kjer se je pri tamošnjem trgovskem gremiju ustanovila posebna sekcija lesnih trgovcev pod vodstvom g. E. Marinca, ki je tudi dal glavno pobudo za sklicanje tega sestanka.

Ankete, kateri je predsedoval podpredsednik gremija, g. A. Elsbacher iz Laškega, se je udeležilo okoli 120 lesnih trgovcev, kakih 40 pa jih je pismeno javilo, da se z zaključki ankete popolnoma strinjajo.

Že uvodoma je g. Marinc poročal, da je nemajhen vzrok sedanje krize poleg ruskega dumpinga in z njim vezane konkurence: pomanjkanje strokovne usposobljenosti v lesni trgovini.

Anketa je sprejela daljšo, utemeljeno resolucijo, ki jo je prineslo že dnevno časopisje v celoti; zato jo mi priobčimo samo v glavnih točkah:

1. Lesni trgovci Dravske banovine naglašajo nujnost **strokovne usposobljenosti** v lesni trgovini in apelirajo na trgovskega ministra, naj v novem obrtnem zakonu stavlja kot pogoj za izvrševanje lesne trgovine najmanj šestletno prakso izključno le pri lesni trgovini.

2. Revidirajo naj se predpisi za ležarino tako, da bo smelo blago na železniških skladiščih ležati brez ležarinskih pristojbin vsaj za čas od naročitve do dostavitve vagonov.

3. Z ozirom na položaj v sosednjih državah ter na kritično stanje naše lesne trgovine naj se lokalne in izvozne tarife znižajo najmanj za 30 do 40 odstotkov.

4. Naj se lesnim trgovcem dostavljajo taki vagoni kot so naročeni, opremljeni z verigami in ročicami ter v dobrem stanju.

5. Uvedba reekspedijskega postopka za kompletiranje vagonskih pošiljk.

6. Merodajni faktorji se naprošajo naj se v železniškem programu v prvi vrsti izvrši spoj **Slovenije z morjem** potom dograditve proge iz Kočevja.

7. Lesni trgovci opozarjajo na zle posledice ruskega dumpinga ter naprošajo vlado, naj prouči razmere ter ukrene potrebno, da se od lesne trgovine odvrne preteča škoda, ker je že danes lesna trgovina vsled tuje konkurence zašla v obupen položaj, ki se nikakor neče izboljšati, marveč se izgube še vedno množijo ter grozi lesni trgovini celo nevarnost, da bo izključena od izvoza.

8. Z ozirom na velike izgube, ki jih je morala utrpeti lesna trgovina, apelirajo lesni trgovci na **davčno upravo**, naj pri določanju čistega dobička upoštevajo njen obupen položaj, ki ga previsoke davčne odmere še močno poostrejujejo.

V živahni debati, ki se je razvila po sprejemu te resolucije, je končno vendarle prišlo do tako potrebnega sklepa, da se po celjskem vzorcu osnujejo pri posameznih gremijih **sekcije lesnih trgovcev**, ki bodo po svojem delegatu tvorile v »Zvezi gremijev« »Zvezo lesnih trgovcev«, katere namen bi bil, zastopati stališče lesnih trgovcev in skrbeti za dobrobit lesne trgovine s tem, da natančneje prouči vzroke sedanje krize in

stavi predloge za nje ublažitev, kar je bilo z velikim veseljem sprejeto ter se je obenem sklenilo, naj se ta načrt izvede tekom osmih dni, da bo Zveza lesnih trgovcev lahko že zastopana na konferenci v ministrstvu za šume in rude, ki se vrši že v kratkem.

* * *

Kakor odobravamo vse ukrepe te konference, pogrešamo še vedno najpotrebnejšega sklepa: **ustanovitev prodajne organizacije lesnih trgovcev**, katere potrebo smo že tolikokrat naglasili.

Dočim je lesnim velepodjetjem pri njihovih velikih sredstvih omogočeno, da imajo lastna zastopstva in lastna skladišča na potrebnih krajih inozemstva, je značaj lesne trgovine v Dravski banovini drugačen, ker velika večina naše lesne trgovine dela le v malem obsegu in seštejemo velika podjetja lahko na prstih ene roke, je vsled tega naša domača lesna trgovina v inozemstvu skoraj brez vsake trgovske zveze. Majhne zveze pa so vsled malega prometa drage, da se vobče ne izplačajo.

Najbolj pereče vprašanje je vsekakor: prodajna organizacija, za katero uvidevamo kot najboljšo obliko — zadrugo.

Poleg tega pa je konferenca prejela la še drugo, nič manj važno vprašanje kreditov za lesno trgovino.

Privilegirana izvozna družba in razne druge z njo vezane, pa tudi samostojne ustanove oskrbujejo večino našega izvoza poljskih pridelkov s potrebnimi krediti. Slično je tudi v drugih državah pri vseh strokah, naša lesna trgovina pa nima nobene kreditne opore, ki bi ji edina dala možnost s pridom plasirati blago v inozemstvo.

Končno pa naj pripomnimo, da nikakor ne moremo razumeti, zakaj se na Ljubljanski lesni borzi že od avgusta sem cene niso popolnoma nič izpremenile, dasiravno je znano, da so bile že tedaj precej visoko nastavljene in so šle med tem povsod navzdol, da jih je zagrebška borza med tem časom že dvakrat občutno znižala.

Previsoke notacije cen spravljalo večino lesnih trgovcev v zmoto, vsled česar oklevajo s prodajo tudi oni, ki bi sicer imeli priložnost blago prodati, sklicujoč se na višjo notacijo. Od previsoke notacije imajo korist samo ona velika podjetja, ki poznajo razmere in cene na svetovnih tržiščih ter pravo notacijo blaga pri nas, kar jim omogočajo njih zveze. Poleg teh se zamorejo vsled nakopičenih zalog ob splošni stagnaciji okoristiti le še nekateri domači in tuji posredniki; trgovec pa ima od tega samo škodo.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Ako ste našli en sam napačen vpis, bodisi glede višine zneska, bodisi glede napačnega računa, na katerega je prenešen znesek iz seznama — in je bilanca že izgotovljena ter se ujema s podatki iz glavne knjige, je to dokaz, da nekaj ni v redu. Mogoče je samo dvoje: 1. ali gre za namenoma ali (kar pa je tako redko, da, skoraj izključno) nehote prikrito pomoto, ali pa 2. za hujšo nepravilnost: prikrito poneverbo ali tatvino. V najmanj 90% gre za drugo točko!

Ako gre za nepravilni znesek na gotovem računu, (recimo pri računu dolžnikov) ter je v glavni knjigi vpisan na kreditno stran večji znesek kot ga

izkazuje debetna stran seznama v prima-noti, gre običajno za to, da je blagajničar prejel od dolžnika na račun dolga večji znesek, ki ga je sicer v pravilni višini vpisal na njegov račun v saldakontni knjigi, v blagajni pa je med prejemki vpisal manjši znesek, katerega skuša sedaj v glavni knjigi prikriti na ta način, da vpiše tu kot kreditno postavko večji znesek, katerega skuša potem oškrniti pri kakem drugem računu, kar vam pokaže z vso gotovostjo daljni pregled vpisov.

V takem slučaju mora trgovec pregledati vse prenose knjižb iz debetne strani prima-note na kreditno stran posameznih računov v salda-kontni knji-

gi, da ugotovi, kdaj in pri katerem računu se je nepravilnost zagrešila.

Isto velja tudi za slučaj, da je že sam mesečni seznam v prima-noti nepravilen in ta nepravilni znesek vpisan v glavno knjigo.

Saldo-contna knjiga mora biti prav tako vsaj enkrat letno natančno revidirana. Revizijo napravimo na ta način, da gremo po posameznih računih dolžnikov, pregledamo zaključni saldo, ki izkazuje njegov dolg ter poiščemo v zbirki listin njegov akt, da doženemo, imamo li za izkazano terjatev tudi kritje?

Kritje obstoji navadno v žirirani menici ali zadolžnici s solidarno obvezo od strani porokov. Navadno pa se trgovec zadovolji tudi s kritjem, ki mu ga nudi značaj in ugodno premoženjsko stanje dolžnika; vendar mora biti tudi v takem slučaju njegov dolg dokazan s prilogami ali potrdili, ki jih je on sam podpisal, priznavajoč s tem obstoj terjatve.

Dolžnike, pri katerih smo naleteli na nezadostno kritje, ali pa so njih dolgov pomanjkljivo podprti z dokazi, moramo pozvati, da položijo odgovarjajoče kritje, izstavijo za dolg primerno potrdilo ali zadolžnico, oziroma, da svoj dolg poravnajo.

Priporočljivo je pri reviziji salda-contne knjige, da vsaj nekatere račune seštejemo in ugotovimo, če so pravilno zaključeni. Prav tako je potrebno, da napravimo sem in tja poskus, če so posamezne postavke iz prima-note oziroma iz journala pravilno prenešene. Na vsak način pa moramo poskusno seštevati in pregled pravilnega prenosa iz prvopisnih knjig opraviiti vsaj pri onih računih, ki se nam zde dvomljivi.

Enako postopamo tudi pri računih upnikov.

Obenem pa moramo pregledati, če je stanje koncem poslovnega leta tudi pravilno izkazano v seznamu iz računa upnikov in dožnikov.

Najobičajnejše napake, na katere naletimo pri reviziji salda-contne knjige so sledeče:

1. prenos iz prvopisnih knjig je napako izvršen. Tak slučaj je treba preiskati ter oprezno poizvedeti, kateri vpis je pravilen: oni v prvopisnih knji-

gah (blagajni, prima noti), ali oni v salda-contni knjigi. Dostej najbolj znani, tipični slučajji poneverb so temeljili na tem, da je knjigovodja ob dolžnikovem plačilu vpisal v blagajno manjši znesek, v saldo-contno knjigo pa zabeležil akontacijo v pravi višini;

Težje je priti na sled takim nepravilnostim, kjer je vpisovalec obremenil dolžnika ob kreditiranem nakupu za manjši znesek, in potem tudi ob priliki plačila zabeležil v blagajniško knjigo manjši znesek kot ga je v resnici prejel, ne da bi se pri tem kaj izpremenilo stanje njegovega dolga. Takim slučajem pridemo na sled in jih tudi onemogočimo edino še z uvedbo prej opisane kontrole; sicer se mora trgovec zanesti samo na svoj spomin ter je popolnoma odvisen od srečnega naključja, ki mu tak slučaj odkrije;

3. mnogokrat gre za napako, da se je iz prvopisnih knjig kako vplačilo ali kaka obremenitev prenesla na napačen račun, vsled česar je pri enem dolžniku izkazana večja terjatev, pri drugem pa manjša kot je v resnici. Ob prvi priliki bo sicer dotičnik, ki v resnici manj dolguje kot izkazuje račun, protestiral ter pridemo na ta način napaki na sled. Iz prakse vem, da se oni, kateremu je napaka prišla v dobro, navadno ne oglasi;

4. pri upnikih (dobaviteljih) so mogoče prav te napake in nepravilnosti. Poleg teh pa so znani slučajji, ko je obstoj med nastavljenecem in dobaviteljem dogovor, da je prvi priznal drugega za kako dobavo na podlagi fingiranega računa in priznal dobavitelja za nedobavljeno, a vseeno fakturirano blago ter mu ga tudi v resnici plačal, izkupiček pa sta si razdelila. — Tudi take slučaje omejuje in onemogoča uvedba blagovne kontrole, ker se blagovno stanje po knjigah ne krije z zalogo v skladišču. Revizija dobavnih in oddajnih listkov nam kmalu pokaže, kje tiči nepravilnost;

(Dalje prihodnjič.)

**Pridobljajte našemu listu
vedno nove naročnike!**

Označba cen blaga.

Z OZIROM NA PREVOZNE, CARINSKE IN DRUGE STROŠKE.

Pri vsaki nakupni in prodajni pogodbi igra veliko vlogo besedica »franco«, ki je običajno vstavljena poleg cene za blago ter znači v trgovskem jeziku: brez stroškov, oziroma: stroški do tu gredo na račun prodajalca.

»Franco prodajalčevo skladišče« znači, da nosi stroške za blago prodajalec samo do tistega trenutka, ko gre blago iz skladišča. Nakladalne stroške, kakor tudi mitnino, carino, prevozne in druge stroške pa nosi kupec od takrat naprej, ko je blago bilo vzeto iz prodajalčevega skladišča.

»Franco postaja«, ali »franco železniško skladišče« znači, da mora prodajalec na svoj strošek postaviti blago na železniško skladišče. Stroški od tu naprej: ležarina, nakladanje in vse kar sledi, gredo na breme kupca.

»Franco vagon«: prodajalec mora blago naložiti na vagon ob stojih stroških, dočim mora kupec sam skrbeti za odpremo: vozni list, kakor tudi za dobavo vagona.

»Franco vagon in odprema«: prodajalec mora vagon sam naročiti, naložiti ter tudi odpremiti s tem, da napravi vozni list, in gredo šele stroški prevoza in njim sledeči na račun kupca.

»Franco vagon, prevzemna postaja«: prodajalec mora blago naložiti in odpremiti ob svojih stroških ter tudi plačati voznino do prevzemne postaje.

»Franco kupčevo skladišče«: nosi prodajalec vse stroške do postavitve blaga v kupčevo skladišče.

»Franco meja« pri mednarodnem prometu znači, da nosi prodajalec poleg nakladalnih, odpremnih in prevoznih stroškov do državne meje tudi eventualno izvozno carino in druge pristojbine. Na račun kupca gredo izdatki: uvozno carino sosednje države, kakor tudi vsi drugi odpremnih in prevoznih stroški ter takse, vse od onega trenutka naprej, ko je pošiljka prekoračila državno mejo. Pri transitnem blagu, ki gre skozi eno, ali več drugih držav, predno dospe v namembno državo, gredo v tem slučaju na račun kupca tudi

vsí transitni stroški in pristojbine in seveda tudi vsi prevozní stroški za blago od takrat naprej, ko je prekoračilo mejo oddajne države.

Pri izvoznem blagu najdemo mnogokrat poleg označbe »franco meja« še pristavek »neocarinjeno«, kar je približno isto kot franco meja; vendar odvezuje prodajalca dolžnosti, plačati eventualno izvozno carino, če obstoji za dotično blago.

»Franco (italijanska) meja in italijanska (nemška, avstrijska etc.) carina« znači, da plača prodajalec poleg vseh stroškov, ki so vezani z odpremo blaga do meje še uvozno carino dotične države. Če je blago tranzitno in potuje preko več držav, predno dospe v namembno državo, gredo tudi vsi tranzitni stroški na račun prodajalca.

»Franko prevzemna postaja« pa znači tudi v mednarodnem prometu, da nosi vse stroške do namenbene postaje, tedaj vso voznino, transit in vse carinske izdatke prodajalec do prevzemne postaje. Kupec mora ob lastnih stroških blago razložiti, odpeljati, ter tudi plačati vse stroške, ki nastanejo potem, ko je blago prispelo na namenbno postajo (ležarina etc.).

Z besedico »franco« je po trgovskih običajih zvezana največkrat tudi obveza za nevarnost pošiljke ter potuje blago na prodajalčevo nevarnost do tam, kamor je blago frankirano, od tam naprej pa potuje na kupčevo nevarnost.

Pri prekomorskem blagu pa naletimo že pri označbi cen vedno pripombo: »F. O. B.« (ali »fob«) ali tudi »fas« in »C. I. F.« (ali »cif«) ali tudi »C. A. F.« ali »caf«.

»F. O. B.« ali »fob« izvira iz angleških besedi: »free of board« ter znači, da mora prodajalec naložiti blago na ladjo, ali pa tudi samo postaviti v pristanišče poleg ladje; zato gredo že od tu naprej, čestokrat poleg voznine, zavarovalnin in uvozne carine, še stroški nakladanja na ladjo na račun kupca.

Tudi uporaba kratice »f. a. s.« (»free alongside shift«) je enaka označbi

»fob«, ker sicer jasneje govori, da ima prodajalec postaviti blago samo k ladji; vendar pa je od pristaniških uzanc odvisno, če se to ne razume tudi za nakladanje na ladjo, ki ga mora opraviti prodajalec ob svojih stroških.

Ker je tedaj označba »fob« in »fas« odvisna od uzanc na dotičnem pristanišču, šestokrat tudi vezana na gotove vrste blaga, se mora kupec vedno prej informirati, če se pod to kratico razume cena za blago naloženo na ladjo, ali gredo stroški nakladanja na račun kupca.

Prodaje z odredbo »fob« in »fas« so za prodajalca ugodne, ker mu dajejo najmanj rizika in dela, neugodnejše pa so za kupca, ki želi imeti z blagom na poti čim manj skrbi, za to se tudi v prekomorski trgovini manj prakticirajo.

»C. I. F.« ali tudi »C. A. F.« (»cif« — »caf«) so kratice angleških izrazov: »coast, insurance, freight«, kar znači, da gredo stroški, zavarovalnina in voznina na breme prodajalca.

Taka kupčija je za kupca ugodnejša, ker mora prodajalec ob svojih stroških in nevarnosti oskrbeti nakladanje in zavarovanje blaga med vožnjo ter tudi plačati voznino in razkladalne stroške v namenbnem pristanišču. Če bi dotlej moral kupec ob prevzemu blaga vendarle plačati še kake nepredvidene, ali pomotoma neplačane stroške, jih sme ob

prodaji »cif« odtrgati od fakturnega zneska. Taka doplačila raznih posredniških stroškov, pa tudi prevoznine same mora kaj pogosto oskrbeti kupec, kar ga pa seveda upravičuje, da plačane stroške odbije od fakture vse do tedaj, ko mu je bilo blago v prevzemnem pristanišču postavljeno na razpolaganje.

»Cif« kupčije pa imajo poleg tega za kupca še drugo ugodnost, da mu mora namreč prodajalec ob naložitvi izročiti tri dokumente, na podlagi katerih si zamore pri kakem bančnem zavodu oskrbeti kredit. Ti trgovinski dokumenti so: 1. faktura, iz katere je razvidno, da se je prodaja izvršila na stroške in riziko prodajalca (»cif«), 2. pomorski vozni list (»Konosement«), ki dokazuje, da se je blago v resnici naložilo in 3. dokument o zavarovanju blaga med potovanjem.

Poleg teh uzanc obstoje po raznih pristaniščih še različne druge, ki se pa v praksi malo rabijo. Vendar se mora trgovec o pomenu vsake točno poučiti, da ne zaiže vsled nepoznanja v neprilike.

Ta, kratko in poljubno obdelani material priča, da se za sličnimi odredbami skriva mnogo dvoumnosti, katere mora trgovec pravilno razumeti, če se hoče obvarovati škode in šitnosti.

Indeks cen in življenskih potrebščin.

Na drugem mestu poročamo, da se je Nemčija odločila, pobijati draginjo na ta način, da nastopi vlada proti raznim kartelom, ki neutemeljeno povišujejo cene življenskih potrebščin.

Res je, da gredo cene na debelo rapidno navzdol ter so tekom zadnjih štirih let nazadovale za približno 45 odstotkov. Ker se ta učinek v nadrobni trgovini le malo pozna, je večina konzumentov v zmotnem mnenju, da tiči krivda pri trgovcih, ki oddajajo blago neposredno konzumentom.

To zmotno naziranje ima svoj glavni izvor v tem, da so se in se še vedno nižajo zaslužki delavstva in nastavlencev, deloma vsled splošne neugodne konjunktуре, deloma pa se delodajalci sklicu-

jejo na znižanje cen na debelo ter temu primerno reducirajo mezde. Konsument je seveda prepričan, da bo vsled znižanih cen na debelo tudi v istem razmerju cenejši kupoval. Učinek pa ni tak.

Znano je, da je danes velik del davščin v obliki trošarin prevaležen na blago in jih mora plačati končno seveda konsument sam. Tudi od znižanega indeksa cen na debelo, ki pri nas še vedno ni padel v istem razmerju kot v drugih državah, trgovec nima nobenega haska. Ta indeks obstoji de facto na papirju; razlika pa gre v žep raznih kartelov, ki si iz padanja cen ustvarjajo dobiček na škodo trgovca in konsumenta. K temu pride še draginja stanovanj, katerih višine ne regulira nikdo. Ob-

enem pa nas taki primeri iz Nemčije kot iz Italije in drugih držav učijo, da store karteli vse, da prikažejo položaj svojih podjetij v kolikor mogoče slabi gospodarski luči.

Trgovci priznavamo, da je splošen gospodarski položaj tudi pri nas neugoden. Opozarjamo pa na glavne notranje vzroke, da se to stanje ne izboljša in ponavljamo, da jih je iskati predvsem v kartelih, katerih namen je podraževati cene, in v previsoki obrestni meri za kredite.

Neutemeljeno navijanje cen po kartelih gre tako daleč, da se izplača iz inozemstva uvažati k nam sladkor navzlic visoki uvozni carini. Tudi pri drugih predmetih kartelirane industrije ni nič boljše. Vse to zmanjšuje kupno moč konsumentov.

Iz previsoke obrestne mere pa izhajajo sledeči glavni vzroki, ki slab gospodarski položaj še poostrujejo:

1. Trгоvec in industrijalec si ne moreta nabaviti potrebnih kreditov, ker bi se jima ob previsokem obrestovanju investicije ne rentirale.

2. Visoka obrestna mera daje kartelu denarnih zavodov možnost, da kalkulira z večjo napetostjo med obrestovanjem za naložbe in kredite, vsled česar dela na eni strani lahko samo s kratkoročnimi krediti, katerih se s pridom poslužujejo edino špekulanti (zopet podraževanje!), na drugi strani pa imajo de-

narni zavodi vsled visoke napetosti priliko, držati v depojih velike množine mrtvega kapitala, če ga že ne uporabljajo za razne borzne špekulacije, od katerih gospodarstvo nima nobenih koristi, pač pa škodo.

Vse to zopet ustvarja jezo, na katerem se ustavi tok gospodarskega življenja: industrija ne more delati, delavstvo zapada brezposelnosti, ali pa mu je vsaj zmanjšan zaslužek in s tem kupna moč; cene poljskim pridelkom vsled špekulacij padajo in znižujejo kupno moč poljedelcev.

Od znižanega konsuma pa ima največjo škodo trgovec, kar zgovorno dokazuje število konkurzov, dočim velika večina trgovin samo še životari in živi od upanja na boljše čase.

Seveda igrajo pri tem veliko vlogo slabe gospodarske razmere celega sveta, ki jih ruski dumping še poostruje. Vendar ne v toliki meri, da bi se jih s primernimi ukrepi v davčni, carinski in trgovinski politiki ne moglo omejiti vsaj na znosni minimum.

Vse priznanje naši vladi za njeno dosedanje prizadevanje in uspehe na gospodarskem polju. Pravi uspeh pa se bo pokazal šele tedaj, ko bo regulirana obrestna mera na pravični višini; ko bodo odpravljeni karteli, ki imajo namen, podraževati cene — in ko se pristopi k intenzivnemu delu za industrija-lizacijo države.

Gospodarske beležke.

Davek na tujce.

Zagrebsko Udruženje gostilničarjev je zaprosilo finančnega ministra, naj v interesu tujskega prometa ukine obstoječi davek na tujce, ki je odmerjen pri prvo-vrstnih hotelih po 5 Din, pri drugovrst-nih pa po 3 Din na osebo.

Osobje naše trgovinske mornarice.

»Saobračajni vestnik« prinaša statisti-ko osobja, zaposlenega na naših trgov-skih ladjah na Jadranu, iz katerega po-snemamo, da znaša skupno število mor-narjev 3550 oseb, od katerih odpade 1231 oseb na krovno službo, 1480 na strojno in 671 na pomožno službo.

Proti izvozu »šmarnice«.

Savez hrvatskih vinogradnikov je predložil vladi spomenico, v kateri opo-zarja na dejstvo, da se navzlic tozadev-nim predpisom izvažja v inozemstvo mnogo vina od samorodnih trt, zlasti pod imenom »Otelo«. Ker rabijo to vino v inozemstvu za rezanje z drugimi vini, ki jih potem prodajajo kot »dalmatince«, trpi vsled tega dober glas naših vin. Sa-vez naproša vlado, naj za izvoz takega vina ne daje nobenih premij. Še umest-neje pa bi bilo, da se izvoz »šmarnice« sploh prepove, ker kvari ugled našega pridelka v inozemstvu.

Gospodarsko sodelovanje agrarnih držav.

Te dni se je v Beogradu zaključila napol oficijelna konferenca predstavnikov kmetijstva in trgovine, na kateri so bile poleg Jugoslavije zastopane še Bolgarija, Poljska, Romunija in Madžarska.

Prišlo je do važnega sklepa, ki priporoča osnivanje skupnih prodajnih uradov za vsako posamezno vrsto izvoznih produktov, ki bi imeli svoje sedeže tam, kjer bo za njihov uspeh največ izgledov. Ti uradi naj bi se osnovali do konca marca in pričeli delovati s prvim julijem prihodnjega leta, bodo kontrolirali produkcijo in izvoz poljskih pridelkov ter določali skupne prodajne pogoje in enotne cene za izvozne predmete vseh združenih držav.

Izenačenje borznih uzanc za koruzo.

Na konferenci delegatov jugoslovan-skih blagovnih borz v Novem Sadu so bile sprejete sledeče enotne uzance za koruzo:

Ako vsebuje koruza največ 25% defektnih zrn, se sme dobaviti brez bonifikacije. Če vsebuje več defektnih zrn, je prodajalec dolžan dati odškodnino, in sicer v višini 1% prodajne cene, če vsebuje blago 25—3% defektnih zrn, 2% prodajne cene, če vsebuje 3—4% defektnih zrn in 3% prodajne cene, če vsebuje 4—5% defektnih zrn. Če pa ima koruza več kakor 5% defektnih zrn, je kupec upravičen odbiti prejem blaga.

Umetno sušena koruza sme imeti največ 14% vlage. Če vsebuje več vlage, pripada kupcu za vsako polovico odstotka vlage preko 14 do 15% odškodnina v višini 1% kupne cene, za vsako polovico odstotka vlage od 15 do 16% pa odškodnina v višini 15% kupne cene, torej pri 16% vlage vsega 5% kupne cene. Kupec pa sme odbiti prejem blaga, če ima koruza več kakor 16% vlage.

Reparacijske dobave.

Iz Nemčije se pričakuje večje množine železniškega tira in mostovnega materiala ter prenosnih hišic in poljskega orodja na račun reparacij za pretečeno leto.

Naša trgovinska propaganda v inozemstvu.

Ustanovitev naše stalne trgovinske razstave v Atenah in Newyorku je že doslej pokazala lepe uspehe. Zato se razmišlja o osnovanju enakih razstav tudi pri večini naših poslaništev v inozemstvu. Kjer ne bo mogoče osnovati stalnega trgovinskega paviljona, se bodo organizirale razstave našega blaga po potrebi od časa do časa. V zvezi s posebnimi trgovinskimi agencijami pri naših poslaništvih bodo take razstave igrale važno propagandno vlogo.

Izvirno spričevalo za uvoz našega blaga v Francijo.

Francoski konzulat je obvestil našo trgovinsko zbornico, da se mora priložiti spričevalo o izvoru blaga, ki ga izda Zbornica TOI za sledeče blago, ki se od nas izvozi v Francijo: perutnina, živa in zaklana, žitarice in razni predmeti za prehrano, sladkor, melasa, les (z izjemo smolnatega celuloznega lesa v krljih do največ 2½ m dolžine), dalje za olein, stearin ter za oljno in stearinovo kislino.

Povišanje nevarnostnih razredov pri O. U. Z. D.

Obenem z revizijo zakona o zavarovanju delavcev so bili ustanovljeni tudi novi nevarnostni razredi, ki odstotek nevarnosti za obolenje v veliko slučajih povišajo, kar znači, da bodo dajatve delodajalcev in zavarovancev še višje odmerjene kot dosedaj. Zagrebški Savez industrijalcev se je proti povišanju pritožil pri socialnem ministrstvu.

Porast državnih dohodkov iz neposrednih davkov.

Tekom prvih devet mesecev letos znašajo državni dohodki iz neposrednih davkov (po odbitku 219 milijonov, ki so se plačali v kronskih bonih) 1391 milijonov dinarjev. Lansko leto so znašali dohodki iz neposrednih davkov v tem času le 1092 milijonov ter so letos, izključivši bone, skoraj za 300 milijonov, z boni vred pa za 519 milijonov dinarjev večji.

Velike zaloge žita in koruze.

Najnovejši uradni podatki kažejo; da nam je od letošnjega pridelka preostalo okoli 20.000 vagonov žita in koruze za izvoz. Lanske rezerve znašajo 18.000 vagonov, vsled česar imamo sedaj okoli 38.000 vagonov žita in koruze nad lastno porabo. Računa se, da bo del tega prebitka porabilo vojaštvo, za ostanek bo moralo skrbeti Priv. izvozno društvo, da se čim ugodneje plasira v inozemstvo.

Naraščanje tujskega prometa na Gornjem Jadranu.

Statistika tujskega prometa na Gornjem Jadranu za prvih letošnjih deset mesecev je priča o velikem porastu ter izkazuje za to dobo 52.270 obiskovalcev, dočim jih je bilo lani skozi celo leto le 50.570. Letošnji obisk je tedaj že v prvih desetih mesecih za 1700 oseb večji kot je bil lani v celem letu.

Promet v naši svobodni coni v Solunu.

V oktobru smo preko Soluna izvozili 666 vagonov blaga, od tega 574 vagonov rudnin. Preko Soluna pa je bilo k nam uvoženih 739 vagonov raznega blaga.

Nova tekstilna tovarna v Sloveniji.

V register Okrožnega sodišča v Novem mestu je vpisana nova »Tekstilna industrija«, d. z o. z. s sedežem v Ribnici.

GOSPODARSKE POTREBE SUŠAKA.

Povodom obiska članov vlade na Sušaku je bila trgovinskemu ministrstvu od strani gospodarskih predstavnikov in lesnih trgovcev predložena obširna resolucija, v kateri so izražene zlasti sledeče želje:

Z ozirom na pogajanja za uporabo reške svobodne luke »Thaon de Revel« (glej poročilo v predzadnji številki!) se gospodarski krogi izjavljajo proti kakim koncesijam, ki bi škodovala razvoju Sušaka.

Sušak naj se čim prej zveže z luko v Martinšici.

Obširne predloge stavljajo za znižanje prevoznih ter telegrafskih in tele-

Za ublažitev vinske krize.

Z ozirom na slabo stanje vinogradništva in težko prodajo nakupi vojno ministrstvo za 12 milijonov dinarjev vina za potrebe naše vojske.

Dohodki sadjarstva.

Kako velikega pomena je za nas sadjarstvo, priča dejstvo, da je letos samo občina Latvička v arifskem srezu prodala letos za 6 milijonov dinarjev jabolk.

Izvoz orehov.

V zadnjih dneh je bila izvožena iz naše države velika množina orehov v Nemčijo, ki še vedno išče naše blago, zlasti za Berlin in Hamburg.

Organizacija trgovcev s kolonijalnim blagom.

V Novem Sadu se je osnovalo »Društvo trgovcev kolonijalne stroke« v okviru Udruženja trgovcev in industrijcev.

Pričetek dela v rudniku na Kozjaku.

Planina Kozjak pri Marenberku je bogata na raznovrstnih rudninah, pred vsem na bakru, srebru in svincu. Poleg tega pa so naleteli tudi na sloje črnega premoga, cerkona, grafitu in kaolina. Podjetje Eber, ki dela za sedaj samo v starih rovin, je baje odločeno, da bo izkoriščalo vse te rudnine.

fonskih tarif, kakor tudi za razširjenje železnic, zlasti za spoj s Kočevjem in za izpopolnitev telefonskega omrežja. Poleg tega pa žele, da se ustanovi na Sušaku močna radio-postaja.

Potrebna je uvedba rednih paroplovnih zvez z angleško Indijo v svrhu izvoza lesa, sladkorja, cementa in drugega blaga, kakor tudi za uvoz riža ter sličnega kolonijalnega blaga.

Važna je tudi zahteva, naj se dajejo železniška skladišča v najem izključno le našim državljanom ter naj se promet v luki ne monopolizira le po eni tvrdki.

Priporočajo tudi ustanovitev podružnice »Narodne banke«, kakor tudi držav-

nih gospodarskih bank in uvedbo uradnih, tiskanih poročil o cenah lesa doma in na svetovnih tržiščih.

Predlogi resolucije so za napredek Sušaka, pa tudi za naše gospodarstvo, zlasti za lesno trgovino velikega pomena.

Poleg tega je bila ministru za šume in rude predložena še druga spomenica, v kateri se zavzemajo sušaški gospodarski

krogi zlasti za interese lestne trgovine v zvezi z izvozom preko sušaškega pristanišča. Lesni trgovci priporočajo tudi znižanje tarif za izsekavo lesa iz državnih gozdov in oddajo manjših kompleksov, da bo zamogel kupovati les iz državnih gozdov tudi manjši in srednji lesotržec, ker je nakup velikih kompleksov dostopen samo velepodjetjem.

SVETOVNA ŽETEV.

Končni rezultati o žetvi na severni polovici zemeljske oble, ki jih je izdal Mednarodni poljedelski urad v Rimu, izkazujejo sledeči pridelek v milijonih meterskih stotov:

	1927	1928	1929	1930
pšenica	870	936	846	885
rž	221	240	251	248
ječmen	256	306	308	292
oves	469	527	500	491
skupaj	1816	2009	1905	1916

V splošnem je letošnja letina sicer boljša kot lanska; vendar pa zaostaja za predlansko letino, ki je bila povsod izredno dobra.

Presežek pridelka pa gre na račun Amerike, ker je žitna letina v evropskih državah letos manjša kot zadnji dve leti. Tako n. pr. kaže pridelek pšenice v

Evropi in Ameriki tekom zadnjih let (v milijonih stotov) sledeče razmerje:

	1928	1929	1930
Evropa	376	383	357
Amerika	406	305	336

Poročila južnoameriških držav kažejo tudi, da se je žitna letina tam izboljšala, vsled česar se o trdnih cenah pri žitu še vedno ne more govoriti.

Za naše kmetijstvo je poročilo o pridelku koruze ugodnejše, ker je pridelok letos manjši kot lani in tudi globoko pod povprečnim pridelkom zadnjih šestih let ter znaša v Evropi 135 (lani 168) milij. met. stotov.

Ker imamo še nekaj preostankov koruze iz lanske letine, jo bo mogoče spričo slabe letine lažje plasirati na svetovnih tržiščih.

DOVOLITEV PRIVATNIH ZALOG NEOCARINJENEGA PETROLEJA.

Da se olajša promet s petrolejem, je finančno ministrstvo izdalo poseben pravilnik, s katerim je dovoljeno privatnikom ustanoviti posebna skladišča za domači in inozemski petrolej brez carine in monopolskih taks.

»Službene novine« prinašajo odredbo, po kateri je dovoljena postavitve skladišča onemu, ki se zaveže, da bo imel poleg količine za tekočo potrebo na zalogi tudi stalno rezervo, ki mora znašati v zimskih mesecih (od 1. sept. do konca februarja) najmanj polovico kapacitete rezervoarjev, v letnem času (od 1. marca do konca avgusta) pa vsaj četrtino.

Shranišča so dvojna:

1. za petrolej domačih rafinerij ali za inozemski petrolej, na katerega so plačane carinske davčnine in

2. samo za inozemski petrolej, na katerega carina še ni plačana.

Začasno privatno shranišče se morejo proglasiti samo stalni rezervoarji, ki nimajo tajnih ali skritih odtočnih cevi in nimajo tudi sicer vse pogoje za uspešno monopolsko kontrolo. Prostor, na katerem se nahajajo, mora biti obzidan z najmanj 2 m visokim zidom in mora imeti zgradbe za potrebne instalacije ter za pisarne shranišnega in kontrolnega osebja.

Dovoljenja za shranišča, kjer se ne shranjuje nezacarinjen petrolej, daje uprava državnih monopolov, za carinska shranišča, kjer se shranjuje inozemski nezacarinjeni petrolej, pa carinski oddelek finančnega ministrstva. Začasna privatna monopolska shranišča se smejo odvarjati le v večjih trgovskih, industrijskih in gospodarskih centrih, kjer ima svoj sedež finančna kontrola.

Po širnem svetu.

Gospodarska konferenca v Ženevi.

Te dni je pričela v Ženevi zasedati gospodarska konferenca pod okriljem Društva narodov.

Za nas, kakor tudi za vse države vzhodno-evropskega agrarnega bloka je konferenca zelo važna, ker se ima baviti v glavnem s kočljivim vprašanjem, kako spraviti zahteve agrarnih držav v skladnost s težnjami industrijskih. Značilno za začetek konference je dejstvo, da se nobena od udeleženihih industrijskih držav noče priznati kot pretežno industrijska država; vsaka poudarja svoj mešani značaj ter zagovarja svoj cvetoči agrarni protekcionizem.

O poteku konference poročamo prihodnjič.

Nov gospodarski kurz v Italiji?

Fašizem, ki je bil v Italiji ustanovljen s podporo velekapitala, je nenadoma naperil svojo ost proti kapitalistom, dolžeč jih, da so oni krivi sedanjega obupnega gospodarskega položaja.

Generalni tajnik fašist. stranke Farinacci je poudaril, da kapitalisti nočejo ob sedanjí splošni gospodarski krizi prevzeti dela žrtev nase, marveč škodujejo gospodarstvu s tem, da položaj svojih podjetij lažno predstavljajo ter reducirajo delo in znižujejo mezde ter s tem manjšajo kupno moč, obenem pa povzročajo draginjo. Tudi fašistično časopisje trdi, da sedanje propadanje podjetij ni toliko posledica krize, kolikor je to špekulacija voditeljev podjetij.

Proučevanje vzrokov brezposelnosti.

Pri »Mednarodnem uradu za delo« v Bruslju je bila ustanovljena komisija za proučevanje vzrokov brezposelnosti, ki se mora pečati z raziskovanjem teh na podlagi sledečih dosedanjih ugotovitev: 1. carinsko - zaščitna vojna med državami; 2. pomanjkanje kapitala in slaba oskrba s surovinami; 3. nepravilna razdelitev narodnih dohodkov med posamezne sloje; 4. prilagoditev produkcije konsumu in 5. razvoj industrije vsled novodobnih tehničnih iznajdb.

Napetost med Čehoslovaško in Madžarsko.

Že v poročilu o čehoslovaški zunanji trgovini omenjamo, da je Čsl. odpovedala trgovinsko pogodbo z Madžarsko, ker ta forsira svoj uvoz na Čsl., potrebe po blagu pa krije iz drugih držav. Listi napovedujejo, da pride vsled tega med Čsl. in Madžarsko do ostre carinske vojne. Ker so skoraj vsi predmeti madžarskega uvoza na Čsl. obenem tudi naši izvozni predmeti, je upati, da se naša trgovinska bilanca s Čsl., ki je doslej globoko pasivna, popravi in pridemo pri deležu uvoza na Čsl. na tisto mesto, ki nam po vsej pravici pristoji.

Tudi Nemčija proti kartelom.

Pod predsedstvom državnega kancelarja dr. Brüninga se je v Berlinu osnoval državni odbor za pobijanje draginje, ki je pred vsem naperjen proti kartelom, kateri umetno napenjajo cene. Odbor si je nadel za nalogo, da zniža cene življenjskih potrebščin na primerno stanje. V ta namen stopi v stiko s prizadežimi industrijskimi in gospodarskimi krogi, da doseže sporazum mirnim potom. V nasprotnem slučaju pa se je odbor izjavil, da uporabi najostrejša sredstva, s katerimi bo prisilil producente in zlasti karteke k znižanju cen.

V nasprotju s to akcijo pa nam je znano, da je vlada podražila najnujnejše življenjske potrebščine sama s tem, da je zvišala carine na poljske pridelke.

Ruski premog.

Predstavniki belgijskih premogovnikov so predložili vladi spomenico, v kateri se pritožujejo nad sovjetsko konkurenco, ki prodaja na belgijskih trgih antracit po 5'5 dolarja, dočim je njegova normalna cena 12'5 dolarja.

Zopet bančni polom v Franciji.

V Lyonu je ustavila izplačila banka »Despeyroux«. Pasiva znašajo osem, aktiva pa nekaj nad poldrugi milijon frankov. Oškodovani so po večini mali vlagatelji.

Slab položaj italijanske industrije.

»La Libertà« poroča, da je avtomobil-ska tvornica »Fiat« skrčila obratovanje tako, da dela le po dva dni na teden in ga namerava v decembru še bolj skrčiti. Tvornica »Borsalino«, ki zdaj dela le po tri dni tedensko, bo poleg tega odpustila veliko število delavcev. Tovarna pnevmatike »Michelin« ima istotako skrčeno obratovanje in odpusti še ta mesec več tisoč delavcev.

Tudi statistika brezposelnosti, ki pa vsebuje samo one delavce, ki prejemajo državno brezposelno podporo, osvetljuje slab položaj italijanske industrije. Koncem oktobra izkazuje 446.496 brezposelnih ter je to število samo v oktobru narastlo za skoraj 53.000.

Zopet nazadovanje angleške zunanje trgovine.

Najlepši dokaz o svetovni neugodni konjunkturi nam dajejo podatki angleške zunanje trgovine, kjer vladajo še vedno najbolj svobodna načela glede trgovinskega prometa.

Podatki o oktoberski zunanji trgovini kažejo zopet občutno nazadovanje nasproti lanskemu letu ter je znašala vrednost izvoza 46.9 milijonov funtov, uvoza pa 90.8 milijona funtov. Oktoberska trgovinska bilanca je tedaj za 43.9 milijona funtov pasivna, kar bi še ne bilo tako hudo, če bi v razmerju nasproti lanskemu izvozu letošnji izvoz ne nazadoval za 17.2 milijona funtov, ali za več kot četrtino, uvoz pa za 16.4 milijona funtov ali za 20%.

Avstrija ustanovi urad za zunanjo trgovino.

Po vesteh avstrijskega časopisja se ustanovi tudi v Avstriji urad za zunanjo trgovino po vzorcu našega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Naloga tega urada bi bila pred vsem ta, da bi skrbel za izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov v one agrarne države, v katerih krije Avstrija svoje potrebe po poljskih pridelkih. Obenem pa naj bi bil nekaj protiutež storjenemu bloku agrarnih držav.

Madžarska uvede davek na moko.

Madžarska vlada se trudi, da bi obdržala ceno žita in pospešila obenem izvoz na ta način, da daje po 2—3 pengő izvozne premije na 100 kg. Te izdatke pa namerava po izjavi državnega tajnika Varge kriti z uvedbo davka na moko po 60 Din na 100 kg, ki ga bo pobirala od mlinov. Na ta način bo madžarska moka doma za pribl. 80 para pri kg dražja kot v inozemstvu.

Čehoslovaški trgovci proti prisilnemu mešanju žita.

Vsled odredbe čehoslovaške vlade o prisilnem mešanju domačega žita k tujemu, uvoženemu, so sklicali trgovski krogi veliko zborovanje v praški blagovni borzi, na katerem je bila soglasno sprejeta resolucija, k' odklanja to odredbo kot neizvedljivo in škodljivo ter zahteva revizijo odloka.

Padanje izvoza španskega grozdja.

Lep dokaz o težki gospodarski situaciji nam nudijo podatki o izvozu grozdja iz Španije, ki je v glavnem zalagala Anglijo. Dasiravno je bila letošnja trgateg v vseh evropskih državah manjša kot lanska in je bila potreba po svežem grozdju večja, je izvoz grozdja iz Španije nazadoval od lanskih 1,438.000 na 1,043.000 sodčkov po 60 kg, kar je dokaz, da se je v uvoznih državah znižala kupna moč.

Ustavitev obratovanja v velikih madžarskih mlinih.

Več budimpeštanskih mlinov, med njimi tudi svetovno znani »Prvi budimpeštanski valjni mlin« d. d., je ustavilo obratovanje deloma v protest proti visokim davkom na moko, deloma pa zato, ker so zaloge moke močno narastle, a za izvoz ni izgledov.

Tovarne za umetno svilo v Rusiji.

Sovjeti hitijo z industrializacijo države ter je te dni pričela v Mogilovu obratovati prva ruska tvornica za umetno svilo z ogromno kapaciteto 4000 kg dnevno.

Poljedelska kriza v Bolgariji.

Nizke cene poljskih pridelkov, zlasti žita, so v Bolgariji posebno občutno zadele kmetovalce ter povzročile nad njimi veliko bedo. Da se vsaj nekoliko ublaži njih obupni gospodarski položaj, je vlada sklenila odkupiti od njih žito, ki so ga pridelali nad lastno porabo, po višjih cenah in ga plačati v bonih, ki bodo kasneje veljavni za plačilo davkov.

ČEHOSLOVAŠKA ZUNANJA TRGOVINA.

V poročilu o zunanji trgovini v prvih devetih mesecih omenja čehoslovaški trgovinski minister dr. Matoušek tudi trgovinske odnose nasproti raznim državam, iz katerih posnemamo sledeče:

Nemčija stoji v čehoslovaški zunanji trgovini na prvem mestu ter zavzema četrtino skupnega prometa. Bilanca čehoslovaške trgovine z Nemčijo je pasivna za 831 milijonov Kč.

Z Avstrijo se je letos trgovina poslabšala ter je zaključena z 933 milijoni Kč aktive, a je bila lani v tem času aktivna za 1057 milijonov.

Trgovina z Madžarsko se je močno poslabšala, ker narašča uvoz iz Madžarske vsled raznih ugodnosti, ki jih nudi madžarska vlad svojim izvoznikom, izvoz iz Čehoslovaške pa pada, vsled česar je

»Mauthner« znižuje delniško glavnicu.

Znani Mauthnerjev tekstilni koncern je utrpel velike izgube, ki jih je deloma pokrtil iz rezerv v skupnem znesku 37,4 milijona Kč. Navzlic temu pa znašajo nepokrite izgube še nad 95 milijonov Kč, ki jih pokrijejo na ta način, da znižajo delniško glavnicu od 100 na 5 milijonov Kč. Obenem pa razpišejo novo emisijo delnic za 30 milijonov Kč.

Čehoslovaška odpovedala sedanjo trgovinsko pogodbo za 15. december.

Z Jugoslavijo so trgovinski odnosi najugodnejši ter je bilanca z njo za 373 milijonov Kč aktivna.

Nova trgovinska pogodba z Romunijo ni prinesla Čehoslovaški izboljšanja, ker je izvoz v Romunijo nazadoval ter znaša aktivnost letošnje trgovine samo 26 milijonov Kč nasproti 210 milijonom lanskega leta.

Trgovina s Poljsko je ustaljena ter so odnosi najboljše.

Prizadevanje za trgovske zveze s Francijo, Anglijo in Ameriko kaže uspehe. Vendar je izvoz iz Čehoslovaške v te države skoraj onemogočen radi visokih carin na čehoslov. izvozne predmete.

Tržna poročila.

Cene bakra gredo navzgor.

Po neuspelem kartelnem posredovanju za dvig cene bakra na londonski borzi je uspelo kartelovi intervenciji na ameriških borzah dvigniti tekom štirih dni ceno bakra, ki je nazadovala že na 9'80 centa, na 12'30 centa cif evropska luka. Položaj je začasno še nejasen ter se ne more z gotovostjo trditi, da se bodo te cene obdržale. Značilno je, da znaša porast v ceni nad 25%.

Poljski pridelki na zagrebškem trgu.

Krompir 1—1'25 Din, zelje 1'25—2 Din, čebula 0'45—0'50 Din kg; detelja 95—100 Din, seno 60—75 Din, otava 80 do 100 Din, slama 45—50 Din za 100 kg.

Bencin.

Razpad ameriškega izvoznega kartela ter konkurenca Romunije sta prisilila nemške producente, da so znižali ceno bencina za 2 pfeniga (27 par) pri litru.

Tudi na Dunaju so se znižale cene bencina v maloprodaji od 48 na 45 grošev, petroleja pa od 32 na 28 grošev.

Naravna svila.

Cene naravne svile so vsled povečane povpraševanja šle v Milanu nekoliko navzgor ter notirajo v lirah sledeče: grége Ia., Friuli Gd Exquis 13/22 ds 130—125; do Exquis 125—120; do extra 115—110; Organizin Piemont Exquis 19/21 ds 180—175.

Cene živine v Zagrebu.

Cene goveji živini so skoraj neizpremenjene, le teleta so šla navzdol zaradi velikega dogona in malega povpraševanja:

Goveja živina: krave mlekarice 2700 do 3400 Din komad, za meso 450—625, bosanske 450—550 za kg žive teže; junice za rejo 2500—3200 Din komad, za meso 7—8; junci II. 7—825; voli II. 550—10, bosanski II. 650—725; bik 8; teleta živa 1350—14, zaklana 16 do 1650 Din.

Konji: vozni par 6000—7000; kmečki par 6000—6500; žrebeta do 1 leta 1000 do 1200, do 2 let 1500—2000 Din komad; konji za meso 150—175 Din za kg žive teže.

Svinje: domače pitane 1075—1225; sremske zaklane 13—1350; svinje do enega leta 1025—1050, nad eno leto 1050—1125 Din za kg; pujski (odrojki) 120—230 Din za komad.

Ljubljanski živinski trg.

Cene so po zadnjem nazadovanju neizpremenjene ter se plačuje kg žive teže: voli I. 9—, II. 8—, III. 7— Din; krave debele 450—6—, klobasarice 3 do 350; teleta 11— do 1250; pujski za rejo 160—300 Din komad.

IZ EVROPSKEGA VINSKEGA TRŽIŠČA.

V Avstriji bo mogoče plasirati večje količine vin, ker so za sedaj pokrite samo najbolj nujne potrebe, kajti trgovci čakajo z nakupom, pričakujoč, da bo mogoče kasneje dobiti blago še po isti ceni ali celo nižje. Letina je povprečna ter se celokupni pridelek ceni na poldrugi milijon hl. Cene ce gibajo v Burgenlandu 45, v Dolnji Avstriji pa okoli 55 grošev za liter.

Madžarska je začasno v zastoju, ker so tisti vinogradniki, ki so potrebovali denar, blago že prodali, vsled česar so se tudi cene učvrstile.

Italija je imela posebno lepe uspehe pri izvozu svojega grozdja. Cene so še vedno nizke in tržišče trenutno še mirno, četudi je nekaj povpraševanj. V Pie-

Žito.

Na ljubljanski blagovni borzi je promet mlačen ter zaključki majhni.

Cene so neizpremenjene iste kot smo jih javili v 45. številki.

Perutnina in drobnica na sarajevskem trgu.

Zadnji trg za drobnico je bil zelo bogato založen in kupčija prav živahna po sledečih cenah: par piščancev 20—50 Din, kokoši 40—70, rac 30—60, gosi 80 do 120, puranov 70—170.

Jagnjeta 100—160, ovce 150—200, ovni 20—400, koze 100—150, kozli 70—110 dinarjev komad.

Jajca.

Med tednom je pričela pri nas naraščati cena jajc z ozirom na ugodne vesti iz inozemstva ter so plačevali izvozniki blago že po 155—170 komad. Ker pa je cena v inozemstvu popustila, so tudi pri nas padle cene ter se plačuje izvozno blago le še po 150—155 Din.

Berlin, ki je plačeval naše blago neocarinjeno franko meja koncem pretečenega tedna po 13½ do 14½ pfeniga, je znižal cene na 13¼ do 13¾ pfeniga.

Tudi v Italiji in Švici so cene nekoliko popustile, ker se je pojavilo precej blaga iz hladilnic.

montu se plačuje »Barbera« 12—15% po 150 Lit. V Siciliji je trgovina nekoliko živahnejša ter plačujejo 14% vina po 80—85 Lit hl.

V Franciji, ki je imela letos zelo slabotino, je tržišče najugodnejše ter so cene vsled pičlega pridelka čvrste, dasi ravno so vesti o velikih nakupih v inozemstvu močno pretirane. Pariz je kupil precej italijanskih vin ter plačal za stara vina po 21—21½, za nova pa po 19—20 frankov za alkoholno stopnjo. Ta cena se tudi krije s približnimi cenami za francoska vina.

Pri nas v Jugoslaviji je zlasti v Banatu trgovina precej živahna ter se plačujejo bela vina za izvoz po 125, rdeča pa po 175 Din hl.

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valute v tekočem tednu.

Uradni tečaj Prosti tečaj

	Din	Din
1 angleški funt	274.10	274.60
1 ameriški dolar	56.35	56.40
1 avstrijski šiling	7.96	7.96
1 belga	7.90	7.85
1 bolgarski lev	—408	—40
1 češkoslovaška krona	1.673	1.67
1 francoski frank	2.215	2.22
1 grška dragma	—73	—73
1 italijanska lira	2.953	2.95
1 madžarski pengő	9.90	9.88
1 nemška marka	13.44	13.47
1 poljski zlot	6.32	6.32
1 rumunski lej	—335	—34
1 švicarski frank	10.96	10.96
1 španska peseta	5.82	6.33
1 danska krona	15.08	15.08
1 holandski goldinar	22.72	22.72
1 turška lira, papir	26.70	26.70
1 zlati frank	10.96	10.96
1 kanadski dolar	56.05	56.05
1 norveška krona	15.08	15.08
1 brazilski milreis	5.20	5.20
1 argentinski pezo	19.60	20.35
1 švedska krona	15.13	15.20

Položaj razen malenkostnih razlik skoraj neizpremenjen.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda promptna 429 do 430, 7½ % Blairovo posojilo 81.50 do 81.75, 8 % Blairovo posojilo 91 do 91.50, investicijsko posojilo 85.50 do 86.50, tobačne srečke 32 ponudba, 7 % posojilo Drž. hipotekarne banke 80.50 do 81.59, 4½ % bosanske obveznice 54 ponudba, begluške obveznice 71 do 72, Rdeči križ 52 ponudba.

Skoraj vsi papirji zaznamujejo tekom tedna nekoliko nazadovanja.

Privatni efekti: Celjska 170, Ljubljanska kreditna banka 125, Prva hrvatska štedionica 930 do 935, Kreditni zavod 175, Združene papirnice Vevče 124 do 130, Ruše 280 do 300, Strojne tovarne 75, Narodna banka 8010 do 8100, Trboveljska premogokopna 378 do 380, Kranjska industrijska družba 312.

Privatni papirji so čvrsti v kurzi. — Nekoliko je napredovala »Praštediona«, tudi »Trboveljska« se je malo poboljšala in kaže čvrstejši kurz.

Lesni trg.

Nova vrsta lesne industrije.

Znana tvornica za izdelovanje tiskarskeba barvila »Chromos« v Samoboru, ki se je že tako razvila, da lahko pokriva domače potrebe in dela poleg tega še za izvoz, je pričela izdelovati tudi tiskarske stavne omarice, ki smo jih doslej po večini uvažali iz inozemstva. Omarice so prav lično izdelane iz parjene bukovine ter imajo dno iz trdnega furnirja.

Izvoz lesa iz Poljske.

V prvih devetih mesecih letos je izvozila Poljska 2,125.400 ton lesa. Lansko leto je v istem času izvozila nad 708.000 ton več; tedaj je letošnji izvoz lesa padel za eno četrtino po teži, po vrednosti pa za nad polovico. Nazadovanje beležijo vse vrste lesa, razen brzojavnih drogov, ki se jih je letos izvozilo 13.000 ton več kot lani.

Zaključek velike afere s pragovi.

Za izdelavo in dobavo pragov za državne železnice se je ustanovilo leta 1919 »Delniško društvo za izdelavo pragov«, v katerem so bila udeležena večja lesna podjetja in nekatere banke ter privatniki.

Za izdelavo pragov je družba dobila koncesije v Thurn-Faxisovih gozdovih. Leta 1922 pa je bilo delo na ukaz nekoga ministra ustavljeno. Ker država ni plačala dobavljenih pragov, je družba vložila tožbo, ki je bila šele te dni rešena s tem, da je bila država obsojena na plačilo kupnine 10,330.000 Din in na poravnava stroškov.

Zanimivo je, da je vložila tudi uprava Thurn-Taxisovih posestev tožbo proti državi zaradi te eksploatacije in zahtevala odškodnino 40 milijonov dinarjev, pa je propadla.

Ponovna dražba hrastovine.

Za proučevanje na lesnem tržišču, zlasti za hrastovino so pri nas merodajne dražbe brodske imovinske občine.

Po dveh neuspešnih dražbah je sedaj ob močno znižanih cenah razpisana ponovna dražba za štirinajst večjih in manjših kompleksov hrastovine. Skupno pride na dražbo 2639 hrastovih stebel in okoli 15.500 kubičnih metrov stavbnega lesa za skupno izklicno ceno 8.537.792 Din. Na zadnji neuspešni dražbi je znašala izklicna cena 11.415.808 dinarjev.

LJUBLJANSKA LESNA BORZA.

Položaj še vedno neizpremenjeno mlačen. Zaključkov je malo.

Cene so po dolgem času vendar znižane ter notirajo franko vagon, nakladalna postaja za m³ sledeče:

Smreka—jelka: hlodi I., II., monte 190— do 200—, brzojavni drogovi 200— do 220—, bordonali merkantilni 300— do 320—, trantli merkantilni 230— do 250—, škorete, konične, od 16 cm naprej 530— do 550—, škorete, paralelne, od 16 cm naprej 580— do 620—, škorete, podmerne, do 15 cm 420 do 450—, deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 400— do 450—, deske-plohi, par., od 16 cm naprej 450— do 500—.

Bukev: deske - plohi, naravni, neobrobljeni 420— do 450—, deske-plohi naravni, ostrorobi 550— do 630—, deske-plohi, parjeni, neobrobljeni 580— do 630—, deske-plohi, parjeni, ostrorobi 730— do 930—, testoni 470— do 490—.

Hrast: Hlodi I., II. 300— do 400—, bordonali 1200— do 1300—, deske-plohi, neobrobljeni boules 1000— do 1200—, deske-plohi, neobrobljeni, merkantilni 900— do 950—, deske - plohi, ostrorobi (podnice) 1050— do 1100—, frizi 900— do 1100—.

Drva: bukova 15— do 17—, hrastova od 13— do 15—.

Železniški pragovi: 2-60 m, 14×24 hrastovi — komad 45— do 50—, bukov 30— do 33—.

Oglje: bukovo za 100 kg 70— do 75—.

Povpraševanja so omejena na sledeče blago:

Vsako množino bukovih metlišč z navedbo cene za 100 komadov franko vagon meja via Postojna tranzit.

Parjena bukovina ožamana in neožamana I., II., 1 vagon ca. 18 m³ razdeljeno kot sledi: I. mm 27/2, 40/1¹/₂, 50/1¹/₂, 60/1¹/₂, 80/1¹/₂, 100/1¹/₂, II. ravno toliko. Blago mora biti uselno kot II. Cena naj se glasi franko vagon meja via Postojna tranzit.

Parjena nežamana bukovina: 1 vagon 50 milimetrov, v azuelnih dolžinah. Cena naj se glasi franko vagon meja via Postojna tranzit.

1 vagon sledeče smrekovine sestavljen kot sledi: Smrekove deske III., 4 m dolžine z garantirano medijo 25 cm: mm 9 m³ 10. mm 14 m³ 7, mm 25 m³ 3, mm 30 m³ 3. Smrekovi morali (remeljni). Tombante, 4 m, na živ rob rezani: mm 80×80 m³ 4, mm 80×100 m³ 4. Smrekove letvice. Tombante, 4 m: mm 25×10 m³ 4. Cena naj se glasi franko vagon meja via Postojna tranzit.

Jelovi, smrekovi bordonali glava, glava. (Typ Fiume) v dimenzijah 25/25 do 45/45 centimetrov, dolžine od 6—15 m, se rabi večjo množino. — Cena naj se glasi franko vagon nakladalna postaja.

Več vagonov desk smreka jelka, 19 in 24 milimetrov, blago III. kvalitete. Cena naj se glasi franko vagon meja via Kranjska gora—Tarvis.

Brstove deske: debeline mm 80² 200, debeline mm 90² 200, debeline mm 100 m² 70, debeline mm 120 m² 70. Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit. — Dolžina od 4 m naprej, širina od 25 cm naprej.

Jesenovi plohi: debeline mm 80 m² 270, debeline mm 90 m² 200, debeline mm 100 m² 160, debeline mm 120 m² 14, dolžina od 4 m naprej, širine od 25 cm naprej. Dobava v 2 mesecih.

Bukovi plohi 6 mm, I., II. vrste, obrobljeni in neobrobljeni. Cena naj se glasi franko vagon italijanska meja.

1 vagon ca. 12—15 m³ bukovih kratih, od 1, 1-90 in tudi 0-70 do 190 m dolžine, debeline 27 in 32 mm, največ 27 mm v pretežni večini I. z 20% II., blago mora biti dobro suho. Cena naj se glasi za obrobjene plohe posebej in neobrobjene posebej. Po možnosti naj bo blago vse obrobjeno s širino od 12 do 13 cm in dolžina kakor zgoraj.

Ca. 10 m³ smrekovih desk, 24 mm, 4 m dolžine, 22 cm in več.

Ca. 10 m³ bastings, 180/60, 4 ali več metrov dolžine.

Ca. 10 m³ madrierov, 220×75, 4 m ali več dolžine, blago mora biti I./II. za mizarske svrhe. Cena naj se glasi franko vagon Sušak pristanišče.

1 vagon smrekovih kratih 25 mm debeline, teža m³ ne sme presegati 500 kg, blago je lahko kratko samo 0-50 cm ali 1 m. Cena naj se glasi franko vagon meja Postojna tranzit.

Beli gaber, okrogel od 1 m naprej, od 15 cm premera naprej, odnosno beli gaber, rezan, neobrobjen. Cena franko meja.

Vsako množino testonov I., II., III. monte, IV. in testate. Franko vagon Sušak pristanišče.

Bukovi plohi naravni, obrobljeni, I., II. kvalitete, 27 mm 2 m³, 40 mm 1500 m³, 60 mm 1500 m³, 80 mm 1500 m³, 100 mm 60 mm 1500 m³, 80 mm 1500 m³, 100 mm 1500 m³.

Bukova metlišča 27/27 mm debeline, od 1 m dolžine. Cena za komad franko meja.

Praktični nasveti.

Snaženje pisalnih strojev.

Ne zadostuje, da stroj samo obrišeš prahu ter mu daš olja vsake kvalite enkrat. Ako hočeš, da bo tvoj pisalni stroj poraben skozi dolga desetletja, ga moraš vsaj vsakih par mesecev najprej dobro razprašiti s precej ostrim čopičem. Matrice na tipkah dobro osnaži z ostro ščelko za zobe, katero pomakaš v bencin. Na to osnaži s petrolejem vse železne in jeklene dele ter vse dobro izbriši in posuši z mehko krpo in ga šele potem namaži s specijalnim oljem. Za mažo ne rabi nikdar z oljem razredčenega petroleja, ker je to železnim in jeklenim delom bolj na škodo kot na korist.

Isti način snaženja velja tudi za šivalne in pletilne stroje.

»Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 Prodaja na obroke!

Porumenela slonova kost

zadobi zopet svojo belo barvo, če jo pustiš od solnca obsevati na zraku. Ko se je obelila, jo umij s ščetko s špiřitom in izplakni z vodo ter posuši.

Ali ste poravnali naročnino!

Franc Založnik
posestnik v Zibiki, pošta Pristova nudi
prima štajersko vino

belo in rdeče v ceni od Din 2,50 do 6 — franco postaja Mestinje (via Grobelno)

v zamenjavo lesa

ali drugih industrijskih izdelkov. — Vzorci na razpolago. — Množina 500 hl. — Pošilja se samo vagonsko v lastni posodi.

Gospodje trgovci!

Triporočajte Vašim cenjenim odjemalcem našo pravo

Kolinsko cikorijo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN - LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

Lastnik: Konzorcij za izdajo strokovnega tednika »Mali trgovci«. Za konzorcij in uredništvo: Lojze Zajc. Za tiskarno »Merkur«: Otmar Michálek, oba v Ljubljani.